

Retningslinjer for bestand

SANKING AV GRANKONGLER

SANKEKVOTER: Skogfrøverket tildeler sankekvoter i henhold til en sankeplan og avtaler konglesanking i hvert enkelt tilfelle. Sankingen skal skje fra trær og bestand av god kvalitet, aller helst i utvalgte bestand. Det er egne retningslinjer for registrering av utvalgte bestand. Konglemengden fra ett proveniensområde (sankeområde og høydslag) bør være på minst 100 kg.

TILLITSMENN: Konglesanking organiseres og følges opp av Skogfrøverkets tillitsmenn, Statsforvalteren og kommunen (Troms og Finnmark) eller andre etter avtale med Skogfrøverket. Godtgjørelser til tillitsmenn avtales i hvert enkelt tilfelle. Tillitsmannens oppgaver er organisering, arbeidskraft, opplæring, sikkerhet, kontroll, merking, lokal lagring og forsendelse av kongler og dokumentasjon av sanking. Tillitsmannen er også ansvarlig for eventuell registrering av utvalgt bestand.

ARBEIDSGIVERANSVAR: Skogfrøverket vil, når ikke annet er avtalt, stå som arbeidsgiver. Alle lønnsutbetalinger og godtgjørelser vil da som regel skje direkte fra Hamar. Når Skogfrøverket er arbeidsgiver omfattes alle konglesankere av en kollektiv ulykke/yrkesskadeforsikring.

OPPGJØR: Det er vanlig skatteplikt for konglesanking med unntak for godtgjørelse til lag og foreninger som arbeider på dugnad. Oppgjør skjer på grunnlag av opplysninger som tillitsmennene sender til Skogfrøverket i kongleregning. En skiller mellom:

- (a) **Vanlige sankere** Skogfrøverket er arbeidsgiver (personnummer oppgis)
- (b) **Selvstendig næringsdrivende** (organisasjonsnummer oppgis)
- (c) **Foreninger og lag** som sanker kongler på dugnad (organisasjonsnummer oppgis)

KONGLEPRIS (veiledende):

Område	Næringsdrivende	Vanlige sankere	Foreninger og lag
Sør-Norge lavereliggende	290-340	240-290	190-240
Sør-Norge høyereliggende	340-390	290-340	240-290
Trøndelag	340-390	290-340	240-290
Nord-Norge	390-440	340-390	290-340

Kongleprisen kan endres med bakgrunn i tilgang på kongler og behovet for frø. Timepris kan avtales i spesielle tilfeller. Dersom det er mye urenheter i konglesekkene så kan kongleprisen bli redusert! Skogfrøverket kan velge å ikke betale for konglesekker som ikke er tilfredsstillende merket! Det gis et driftstillegg på 25% av basispris til maskinentreprenører/hoggere som legger spesielt til rette for sanking av kongler.

REFUSJONER: Det gis kjøregodtgjørelse etter statens satser ved bruk av bil til transport av konglesankere og frakt av kongler. Det gis ikke kjøregodtgjørelse for reise til og fra arbeidsstedet for enkeltpersoner. Utgifter til lokale kongletransporter, midlertidig lagring, kongleprøver etc. refunderes etter regning. Det forutsettes at utgiftene holdes på et rimelig nivå.

KONGLEREGNING: Skjemaet Kongleregning benyttes av tillitsmennene for innrapportering av persondata inkl. kontonummer og konglemengder mm. som grunnlag for oppgjør til konglesankerne og driftstillegg til entreprenører og hoggere og kontroll for forsendelser av kongler.

REKVISITA: Konglesekker, merkelapper, veiledning, kongleregninger og sankeskjemaer rekvireres fra Skogfrøverket etter behov. Overflødige sekker og merkelapper returneres etter fullført sanking.

MERKING, OPPBEVARING OG FORSENDELSE: En merkelapp skal festes direkte til sekken litt under knyttestedet og en skal legges inne i sekken (viktig!). Merkelappen påføres navn, proveniens og lokalitet. Konglesekker oppbevares tørt og kjølig under midlertidig lagring. Konglesekkene skal ikke stables tett, men oppbevares så luftig som mulig. Dette er spesielt viktig når sekker og kongler er fuktige av regn eller snø.

All frakt av kongler avtales med Skogfrøverket på forhånd og informasjon om antall sekker pr proveniens må følge med.

KVALITETSKRAV: Grankongler kan være utsatt for mange forskjellige skadegjørere og sankerne må læres opp til å skille friske kongler fra skadede kongler og gamle kongler! Konglene skal leveres så rene som mulig fritt for barnåler og andre urenheter. Følgende krav er viktig for å oppnå kvalitet på frøet:

- a. Konglenes lengde bør være minst 8 cm. Et visst skjønn må likevel utøves.
- b. I høyereleggende skog og i Nord-Norge er minimumsmål 6 cm.
- c. Det skal **ikke** sankes:
 - i. Kongler som har ligget på bakken i lengre tid
 - ii. Gamle kongler (åpne eller lukkede) og skadede kongler
 - iii. Tilsmussede kongler
 - iv. Kongler med lokkrust-/gulrustsopp
 - v. Kongler med synlige skader etter insekter (ekskremitter, gnag og deformasjoner)
- d. Konglene må være mest mulig fri for barnåler og andre urenheter
- e. Konglesekker må ikke oppbevares direkte på bakken
- f. Konglesekkene settes luftig på topper, under trær, på presenning eller lignende
- g. Ved nedbør kan det strekkes en presenning over konglesekkene, men det skal ikke tildekkes. Det må være utlufting for å unngå varmgang i konglesekkene
- h. Sekken fylles til merke for ½ hl. Fyllte sekker skal ha ca 15 cm «knytesnute»

VÆR SPESIELT OPPMERKSOM PÅ: Gamle kongler kan være lukkede, men de vil alltid være mjuke og sprike litt. Kongler med frø (sesongens kongler) er som regel harde. Grankongler som har åpnet seg om høsten for så å lukke seg igjen i fuktig vær, vil sprike litt og skal fortsatt sankes. Gamle kongler som henger på trærne er som regel lokkrustkongler. Kongler plukkes i bønner slik at urenheter kan fjernes før sekkene fylles på!

IGANGSETTING AV SANKING: Skogfrøverket avgjør når sankingen kan starte i de forskjellige områdene. Sanking kan settes i gang når det foreligger analyser av kongleprøver som viser tilfredsstillende frømodning, og når fuktigheten i konglene er blitt tilstrekkelig låg til at de kan lagres trygt i sekker på et godt ventilert sted

KONGLEPRØVER: Prøvene tas fra bestand der det er aktuelt å sanke, eller fra tilsvarende skog nær opp til bestandet. Unngå å ta prøver fra kanttrær og trær som ikke er representative for bestandet. Hver enkelt prøve må tas fra flere trær (3-5 trær), og den må inneholde til sammen ca. 2 kg. Prøven pakkes i tett plastpose og sendes Skogfrøverket som postpakke. Pakken skal ledsages av fullstendig utfyllt kongleprøveskjema. Husk å notere sporingsnummer på forsendelsen og gi Skogfrøverket beskjed om dette.

Analyseresultater fra kongleprøver vil fortløpende bli lagt ut på Skogfrøverkets hjemmeside: www.skogfroverket.no. Analyseresultater meddeles avsender på epost.

SERTIFISERING: All sanking av kongler skal kunne dokumenteres i forhold til opprinnelse for at frøet skal kunne brukes. Sertifiseringsskjema fylles ut av tillitsmann og sendes signert til Skogfrøverket med kartutsnitt over sankestedet.

SKJEMA: Kan lastes ned fra www.skogfroverket.no:

- Retningslinjer for sanking av grankongler
- Sankeplan
- Følgebrev til kongleprøver
- Registreringsskjema for utvalgte bestand
- Kongleregning (dokumentasjon for oppgjør)
- Sertifisering (dokumentasjon for godkjenning av frøparti)
- Sikkerhetsinstruks for konglesankere
- Ekstra godtgjørelse til maskinentreprenør/hogger